ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004 *2009*

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ
2005/0000(INI)

16.3.2005

ΣΧΕΔΙΟ ΕΚΘΕΣΗΣ

που περιλαμβάνει πρόταση σύστασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου προς το Συμβούλιο σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία όσον αφορά τα τρομοκρατικά εγκλήματα
(2005/0000(INI))

Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Εισηγητής: Antoine Duquesne

PR_INI_art114

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδα

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ 3

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ (B6-0128/2004) 8

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία όσον αφορά τα τρομοκρατικά εγκλήματα
(2005/0000(INI))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη την πρόταση σύστασης προς το Συμβούλιο που υπέβαλε ο κ. Antoine Duquesne εξ ονόματος της Ομάδας ALDE σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία όσον αφορά τα τρομοκρατικά εγκλήματα (B6-0128/2004),

– έχοντας υπόψη τη δήλωση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, που ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 25 Μαρτίου 2004,

– έχοντας υπόψη το άρθρο I-51 της Συνθήκης για τη θέσπιση Συντάγματος της Ευρώπης, που αναφέρεται στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα[1],

– έχοντας υπόψη το άρθρο 8 του Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων, που αναφέρεται στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

- έχοντας υπόψη τη σύμβαση 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των προσώπων κατά τη μηχανογράφηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,

– έχοντας υπόψη τις αρχές που καθορίζονται από την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών[2],

– έχοντας υπόψη το άρθρο 114, παράγραφος 3, καθώς και το άρθρο 94 του Κανονισμού,

– έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (A6-0000/2005),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι οι επιθέσεις που έπληξαν με σφοδρότητα το Βασίλειο της Ισπανίας στις 11 Μαρτίου 2004 κατέδειξαν ότι η απειλή τρομοκρατικών ενεργειών επί ευρωπαϊκού εδάφους ή εναντίον ευρωπαϊκών συμφερόντων είναι πάντοτε παρούσα,

Β. υπενθυμίζοντας ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ύστερα από τις επιθέσεις της Μαδρίτης, κατά τη σύνοδό του στις 18 Ιουνίου 2004, αποφάσισε να αναθεωρήσει το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, δεδομένου ότι το ισπανικό δράμα κατέδειξε δυστυχώς ότι η μέθοδος εργασίας που εφήρμοζε η Ένωση από το 2001, η οποία βασιζόταν κυρίως σε εμπειρική λογική, είχε φτάσει στα όριά της και

[1] ΕΕ C 310 της 16.12.2004, σελ. 36.
[2] ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σελ. 31.

έπρεπε να παραχωρήσει τη θέση της σε μια νέα, περισσότερο διορατική, προσέγγιση,

Γ. υπενθυμίζοντας με δυνατή φωνή ότι όλες οι τρομοκρατίες, ασχέτως του ιδεολογικού μανδύα με τον οποίο προσπαθούν να τις περιβάλλουν, είναι εγκληματικές και ως εκ τούτου τελείως αδικαιολόγητες, αλλά ότι, αν θέλουμε να τις καταπολεμήσουμε αποτελεσματικά, πρέπει να τις διακρίνουμε σαφώς και να τις γνωρίσουμε,

Δ. εκτιμώντας ότι μια αποτελεσματική αντεπίθεση εναντίον αυτής της μάστιγας προϋποθέτει μια σύγχρονη προσέγγιση που να λαμβάνει υπόψη τους στενούς δεσμούς που μπορεί να υφίστανται μεταξύ των διαφόρων τρομοκρατικών οργανώσεων, όπως ακριβώς μεταξύ της τρομοκρατίας και του μεγάλου οργανωμένου εγκλήματος, και που να επιτρέπει να συναφθούν ταχέως σαφείς συμφωνίες όσον αφορά την ανταλλαγή πληροφοριών στις διατλαντικές σχέσεις, με βάση αποτελεσματικά και σεβόμενα τα δικαιώματα κοινά πρότυπα,

Ε. εκτιμώντας ότι είναι απαραίτητο να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός των νομικών μέσων καταπολέμησης της τρομοκρατίας, και ότι σκόπιμο αντιθέτως είναι να επεκταθεί η εναρμόνιση και η απλοποίηση των ισχυόντων προτύπων,

ΣΤ. επισημαίνοντας ότι μια συστηματική αξιολόγηση των πολιτικών που εφαρμόστηκαν και των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν θα επέτρεπε να προβληθούν οι ελλείψεις και οι δυσλειτουργίες στην πράξη, αλλά και να προσδιοριστούν τα μέτρα που αποδείχτηκαν αποτελεσματικά,

Ζ. Εκτιμώντας ότι μια καλύτερη συνεργασία των άμεσων πρωταγωνιστών για τη χάραξη στρατηγικών και μέσων δράσης θα επέτρεπε να καταστούν περισσότερο συγκεκριμένα τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν στο μέλλον,

Η. υπενθυμίζοντας ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στη δήλωση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας που ενέκρινε στις 25 Μαρτίου 2004, ζητεί αφενός μεν να προχωρήσουμε σε απλοποίηση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των υπηρεσιών επιβολής του νόμου των κρατών μελών με σκοπό την όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη καταπολέμηση της τρομοκρατίας και, αφετέρου, τα κράτη μέλη να μεριμνούν ώστε να γίνεται συστηματικά η βέλτιστη προσφυγή στα υφιστάμενα όργανα της Ένωσης, ιδιαίτερα την Europol και την Eurojust, προκειμένου να ενισχυθεί η συνεργασία στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ιδίως με την αύξηση της ροής πληροφοριών που διατίθενται στην Europol σε σχέση με όλες τις πτυχές της τρομοκρατίας,

Θ. διαπιστώνοντας ότι ύστερα από τη δήλωση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις 25 Μαρτίου 2004 ανελήφθησαν δυο πρωτοβουλίες, η μια από την Επιτροπή και η άλλη από το Βασίλειο της Σουηδίας, που είχαν και οι δυο σκοπό να βελτιώσουν και να απλοποιήσουν την ανταλλαγή πληροφοριών στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας,

Ι. Εκτιμώντας ότι ο επιδιωκόμενος από αυτές τις προτάσεις στόχος πρέπει να συμβαδίζει με τη θέσπιση εναρμονισμένων ελαχίστων εγγυήσεων στον τομέα της προστασίας δεδομένων στον τρίτο πυλώνα, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση από τους ενδιαφερομένους στα δεδομένα, και αυτό σε απόλυτη συμφωνία με τα δικαιώματα των πολιτών που αναγνωρίζονται από τον χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων, το άρθρο 6 της Συνθήκης

ΕΕ και το άρθρο I-51 της συνθήκης για το Σύνταγμα της Ευρώπης, καθώς και με τις σχετικές αρχές που καθορίζονται από το πρόγραμμα της Χάγης,

ΙΑ. λαμβάνοντας προσεκτικά υπό σημείωση το γεγονός ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, στη δήλωσή του της 25ης Μαρτίου 2004, ανακοινώνει ότι «θα επιδιωχθεί επίσης η ανάπτυξη των σχέσων μεταξύ της Europol και των υπηρεσιών πληροφοριών»[1] και εκτιμώντας από την πλευρά του ότι η συγκέντρωση και η ανταλλαγή πληροφοριών είναι όλως πρωταρχικής σημασίας στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, στο μέτρο που η πληροφορία, ύστερα από δικαστικές διαδικασίες ή αστυνομικές έρευνες, συχνά φθάνει πολύ αργά,

ΙΒ. έχοντας επίγνωση των πρακτικών δυσκολιών που αναπόφευκτα συνδέονται με τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού ποινικού μητρώου, επιθυμώντας όμως να υπενθυμίσει έντονα την επιτακτική ανάγκη να δοθεί πραγματική προτεραιότητα στην υλοποίηση αυτού του στόχου και στην πλαισίωσή του με ένα ακριβές και σφιχτό χρονοδιάγραμμα,

1. απευθύνει στο Συμβούλιο τις ακόλουθες συστάσεις:

α) να εργασθεί, στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, με διορατικό τρόπο και όχι πλέον απλώς με τη λήψη μέτρων εκ των υστέρων·

β) να υιοθετήσει μια συστηματικότερη και περισσότερο συντονισμένη προσέγγιση και να μεριμνά συνεχώς για τη συνοχή των νομοθετημάτων που εκπονούνται, γνωρίζοντας ότι η εν λόγω απαραίτητη συνοχή συνεπάγεται ότι η δράση διεξάγεται στο πλαίσιο μιας αληθινής πολιτικής γραμμής, βασισμένης σε σαφείς έννοιες·

γ) να επικεντρώσει τη δράση τους, σε αυτή την προοπτική, σε τρεις κατευθυντήριες γραμμές:

- να διαθέτει τα μέσα και τις δυνατότητες που είναι απαραίτητα για τον επακριβή προσδιορισμό κάθε στόχου για τον οποίο υπάρχει βούληση να καταπολεμηθεί, έχοντας πλήρη επίγνωση του γεγονότος ότι η τρομοκρατία δεν είναι μια μονολιθική πραγματικότητα αλλά, αντίθετα, ένα φαινόμενο με πολλά προσωπεία που ποικίλουν ιδίως ανάλογα με το είδος των εγκλημάτων που διεπράχθησαν, των αυτουργών και των επιδιωχθέντων στόχων·

- να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των μέσων αντεπίθεσης στο φαινόμενο της τρομοκρατίας, υιοθετώντας μια περισσότερο σύγχρονη και ρεαλιστική προσέγγιση, βασισμένη στο να λαμβάνονται υπόψη οι πολύ στενοί δεσμοί που πολύ συχνά υφίστανται μεταξύ των διαφόρων τρομοκρατικών οργανώσεων, όπως μεταξύ της τρομοκρατίας και του μεγάλου οργανωμένου εγκλήματος, ιδίως στον τομέα της χρηματοδότησης·

- να αποφεύγεται ο πολλαπλασιασμός των νομικών μέσων καταπολέμησης της τρομοκρατίας για να διαμορφωθεί αντιθέτως η τάση προς μια εναρμόνιση και απλοποίηση των ισχυόντων προτύπων, μεριμνώντας ιδίως για τη διεξαγωγή

[1] Δήλωση για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, 25 Μαρτίου 2004, σημείο 9 – Ανταλλαγή πληροφοριών

συστηματικών αξιολογήσεων που θα επιτρέπουν τον καθορισμό του βαθμού αποτελεσματικότητάς τους, την έγκριση νέων κανόνων που δεν θα πρέπει να θεσπίζονται παρά μόνον όταν είναι βέβαιο ότι θα εισφέρουν υπεραξία σε σχέση με τους ισχύοντες κανόνες·

δ) να μεριμνούν στο να συμμετέχουν, στο μέτρο του δυνατού, οι άμεσοι πρωταγωνιστές στην εκπόνηση των μέτρων, προκειμένου να λαμβάνεται υπόψη και να εντάσσεται η εμπειρία τους στα νέα μέσα·

ε) να εγκρίνουν, με σημείο εκκίνησης τις σημαντικές αρχές που διέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών αλλά λαμβάνοντας υπόψη τις επιτόπιες ανάγκες των υπηρεσιών επιβολής του νόμου, ένα εγχειρίδιο για τις καλές πρακτικές προς χρήση των αστυνομικών, όπου θα τους εξηγείται με απλά και συγκεκριμένα λόγια το πλαίσιο εντός του οποίου οφείλουν να δρουν, ιδίως στον τομέα της διαβίβασης και της απόκτησης της πληροφορίας και της προστασίας των δεδομένων·

στ) να τελειοποιήσουν ένα μέσο που θα διευκολύνει την ανταλλαγή πληροφοριών («intelligence»), ιδίως στο πλαίσιο της εφαρμογής ενός συστήματος έγκαιρης προειδοποίησης «early warning system»·

ζ) να εναρμονίσουν τους ισχύοντες κανόνες στον τομέα της προστασίας των ατομικών δεδομένων στα μέσα του σημερινού «τρίτου πυλώνα» συγκεντρώνοντάς τους στους κόλπους ενός μόνο μέσου, με βάση τις ακόλουθες θεμελιώδεις αρχές, που υιοθετούν ιδίως τις αρχές που αναφέρονται στο πρόγραμμα της Χάγης, οι οποίες δεν μπορούν να παραμείνουν νεκρό γράμμα χωρίς να πληγεί σοβαρά η αξιοπιστία των θεσμικών οργάνων της Ένωσης:

- η ποιότητα και η ορθότητα των δεδομένων που συγκεντρώθηκαν πρέπει να είναι κατοχυρωμένη·

- η συγκέντρωση των δεδομένων δεν μπορεί να λάβει χώρα παρά μόνο για να καταστεί δυνατή η εκπλήρωση νομίμων καθηκόντων·

- τα δεδομένα σχετικά με τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τις πολιτικές, φιλοσοφικές ή θρησκευτικές απόψεις ή πεποιθήσεις, την υγεία ή τις γενετήσιες συνήθειες, καθώς και τα δεδομένα όσον αφορά ιδιώτες που δεν είναι ύποπτοι, δεν μπορούν να συγκεντώνονται παρά μόνο σε περίπτωση απόλυτης ανάγκης και τηρώντας αυστηρές προϋποθέσεις·

- οι ιδιώτες πρέπει να ενημερώνονται για την ύπαρξη δεδομένων που τους αφορούν, πλην των περιπτώσεων μείζονος κωλύματος·

- οι ιδιώτες πρέπει να διαθέτουν δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που τους αφορούν και διόρθωσης των ανακριβών δεδομένων, εκτός αν η εν λόγω πρόσβαση είναι ικανή να πλήξει την ασφάλεια και τη δημόσια τάξη ή τα δικαιώματα και τις ελευθερίες τρίτων ή να παρεμποδίσει τις έρευνες·

- οι ιδιώτες πρέπει να προστατεύονται από την καταχρηστική χρησιμοποίηση των

δεδομένων·

- η ακεραιότητα και ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των δεδομένων πρέπει να είναι κατοχυρωμένα·

- η ανακοίνωση δεδομένων πρέπει να εγγράφεται στο πλαίσιο κοινών προτύπων, που να προβλέπουν ιδίως ότι οι πηγές των πληροφοριών προστατεύονται και ότι ο εμπιστευτικός χαρακτήρας των δεδομένων είναι κατοχυρωμένος σε όλα τα στάδια της ανταλλαγής και ύστερα από αυτήν·

- πρέπει να διασφαλίζεται ο έλεγχος της τήρησης των κανόνων προστασίας δεδομένων, μέσω ιδίως μιας εποπτεύουσας αρχής·

- οι πάντες έχουν δικαίωμα στην αποκατάσταση της νομιμότητας και, ενδεχομένως, σε αποζημίωση σε περίπτωση μη τήρησης των αρχών που προαναφέρθηκαν·

η) να παράσχουν πραγματική προτεραιότητα στην ταχεία θέσπιση ενός λειτουργικού μητρώου των ποινικών καταδικών και των εκπτώσεων από δικαιώματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο, δηλαδή στο ευρωπαϊκό ποινικό μητρώο, του οποίου η επικαιρότητα προβάλλει συνεχώς την απόλυτη ανάγκη για θέσπισή του στο πλαίσιο της καταπολέμησης της τρομοκρατίας καθώς και του οργανωμένου εγκλήματος·

θ) να προχωρήσουν γενικά προς τα εμπρός, ακόμη και στα αμφισβητούμενα ή περίπλοκα θέματα, και να τα πλαισιώσουν σε ένα ακριβές και σφιχτό χρονοδιάγραμμα, τόσο στο επίπεδο της επινόησης μέσων όσο και της εφαρμογής τους, αμέσως μόλις θεωρηθεί ότι συνιστούν ουσιαστική πρόοδο στον τομέα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας, όπως ισχύει για το ευρωπαϊκό ποινικό μητρώο·

ι) να ενημερώσουν το Κοινοβούλιο για τις προθεσμίες που προβλέπονται στο πλαίσιο της επινόησης νομικών μέσων που να επιτρέπουν την καταχώρηση τραπεζικών λογαριασμών και μέτρων για τη βελτίωση της διαφάνειας των νομικών προσώπων·

2. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει την παρούσα σύσταση στο Συμβούλιο και, για ενημέρωση, στην Επιτροπή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

28.10.2004

ΠΡΟΤΑΣΗ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ (B6-0128/2004)

που υποβλήθηκε σύμφωνα με το άρθρο 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού
από τον Antoine Duquesne
εξ ονόματος της Ομάδας ALDE
σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία όσον αφορά τα τρομοκρατικά εγκλήματα

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

– έχοντας υπόψη την πρόταση για απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών και τη συνεργασία όσον αφορά τα τρομοκρατικά εγκλήματα (COM(2004) 0221),

– έχοντας υπόψη την έκδοση απόφασης-πλαισίου για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των νομοθετικών αρχών των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αφορούν κυρίως σοβαρές εγκληματικές πράξεις, συμπεριλαμβανομένων των τρομοκρατικών επιθέσεων,

– έχοντας υπόψη το άρθρο 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού του,

A. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ικανότητα συνεργασίας των αρχών επιβολής του νόμου για την καταπολέμηση του εγκλήματος αντανακλά σε μεγάλο βαθμό την ικανότητά τους να ανταλλάσσουν και να αποκτούν πληροφορίες την κατάλληλη χρονική στιγμή,

B. λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να βρεθεί η σωστή ισορροπία μεταξύ των απαιτήσεων για την επιβολή του νόμου και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, καθώς και την ισορροπία στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των βασικών ελευθεριών,

1. απευθύνει στο Συμβούλιο τις ακόλουθες συστάσεις:

   α) πρέπει να υπάρξει πολιτική συζήτηση για τη μελλοντική ανάπτυξη της στενότερης συνεργασίας μεταξύ των αρχών της επιβολής του νόμου, καθώς και να εφαρμοστεί κοινή δράση σε ό,τι αφορά τη συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου με σκοπό τον εντοπισμό, την πρόληψη και τη διερεύνηση εγκληματικών πράξεων,

   β) το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να εξετάσει τις δύο προτάσεις, την απόφαση του Συμβουλίου και την πρωτοβουλία της Σουηδίας, οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν συμπληρωματικές στρατηγικές για την ανταλλαγή πληροφοριών,

   γ) πρέπει να δημιουργηθεί ένα περιεκτικό και συνεκτικό πλαίσιο για τη συνεργασία στο τομέα τις επιβολής του νόμου,

   δ) η συνεργασία στον τομέα της επιβολής του νόμου πρέπει να συνοδεύεται από εγγυήσεις για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και των βασικών ελευθεριών·

2. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει την παρούσα σύσταση στο Συμβούλιο και, για ενημέρωση, στην Επιτροπή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.